

Täysistunto

Tiistai 27.6.2017 klo 14.02—19.52

8. Lakialoite laiksi sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Lakialoite LA 27/2017 vp Arja Juvonen ejuv ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.

Keskustelu

19.13 **Arja Juvonen ejuv** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Kyseessä on lakialoite laiksi sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain muuttamisesta. Tällä lakialoitteella on tarkoitus korjata sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain epäkohtia, joiden voidaan nähdä asettavan lain henkilöllisen soveltamisalan säätelykohteet heikompaan asemaan korvauskäytännön kattavuudessa kuin kriisinhallintaoperaatioissa palvelevat sotilas- ja siviilihenkilöt. Näitä sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annetun lain tarkoittamia henkilöitä ovat henkilöt, jotka suorittavat asevelvollisuuslain mukaista asevelvollisuutta, suorittavat siviilipalveluslain mukaista siviilipalvelusta, suorittavat naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaista asepalvelusta, ovat Puolustusvoimien järjestämässä sotilasvirkaan johtavassa koulutuksessa eivätkä ole sotilasvirassa, ovat Rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 25 §:ssä tarkoitettussa Rajavartiolaitoksen virkaan johtavassa koulutuksessa sekä osallistuvat vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain mainittuihin toimintoihin eli ovat kertausharjoituksissa. Eli tällä lakialoitteella ehdotetaan lisättäväksi sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta annettuun lakiin säännökset lisäkorvauksesta pysyvistä haitasta sekä kuolemantapauksen johdosta maksettavasta lisäkorvauksesta näille lakialoitteessa äsken mainituille henkilöille saman sisältöisenä kuin niistä säädetään tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetussa laissa.

Arvoisa puhemies! Vuodenvaihteessa astui voimaan laki, jolla kriisinhallinnassa toimivat elikkä rauhanturvaajat, jos he kohtaavat siellä toimintakentällään pysyvän haitan tai jopa kuolemantapaus tulee vastaan, ovat oikeutettuja, tai heidän edunsaajansa, korvauksiin näistä tapahtumista. Mutta samalla kun tuli tämä äärettömän tärkeä laki, joka liittyy kriisinhallinnassa toimiviin, siinä sivussa sitten kuitenkin nämä meidän lakivelvollista asevelvollisuutta suorittavat ja esimerkiksi sitten asepalvelusta suorittavat naiset, siviilipalvelusta suorittavat henkilöt ja kertausharjoituksissa olevat eivät kuuluneet tai päässeet tämän lain kattavuuden piiriin, ja tämä on se asia, jonka haluan tällä lakialoitteella korjata. Elikkä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2017 vp

näen, että tällä hetkellä lainsäädäntö asettaa eriarvoiseen asemaan ne henkilöt, jotka suorittavat lakisääteistä palvelusta, kuin ne, jotka lähtevät työssä sitten toimimaan siellä kriisinhallinnassa. Varusmiespalvelus sekä kertausharjoitukset ovat fyysisesti raskaita ja vaarallisia tilanteita, joissa mahdollisuus pysyvään haittaan on mahdollinen samalla tavalla kuin kriisinhallintatehtävissä. Kuluneen vuoden aikana sattuneet kuolemantapaukset ja tapaturmat osoittavat, että myös varusmies- ja reserviläisharjoituksessa kuolemaan johtavan onnettomuuden mahdollisuus on todellinen. Kriisinhallintatoiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, kun taas varusmiehet suorittavat lakisääteistä velvollisuutta.

Mainitsen tässä muutaman tapaturman tai kuolemantapauksen, mitä siellä varusmiespalveluksessa on tapahtunut. Tuhoisin onnettomuus sattui vuonna 1991 Taipalsaarella, jossa miehistönkuljetusajoneuvo upposi järveen ja seitsemän varusmiestä menehtyi. Viimeisimmät Puolustusvoimissa tapahtuneet kuolemaan johtaneet onnettomuudet taisteluammunnoissa ovat: vuonna 2005 varusmies menehtyi ja sen lisäksi viisi varusmiestä loukkaantui vakavasti Rovajärvellä raskaan kranaatinheittimen ammuksen räjähtäessä, 2001 reserviläinen menehtyi Niinisalossa kranaattikonekivääraturmassa, 1999 varusmies menehtyi taisteluammunnoissa käsiaseen luoteihin Niinisalossa, ja 1994 varusmies menehtyi käsiaseammunnoissa Nurmeksessa. Ja viimeisimmät: 2015 Syndaleniassa varusmies menehtyi taisteluharjoituksessa pimeän aikana toisen varusmiehen luotiin, ja 2016 Säkylässä varusmies menehtyi harjoituksissa jäätyään sotilasajoneuvon alle.

Arvoisa puhemies! Kaikki tällaiset tapahtumat ovat järkyttäviä, ja ne vaikuttavat niihin ihmisiin, jotka tällaisia tapaturmia tai pysyviä vammoja kohtaavat, mutta myös heidän läheisiinsä ja omaisiinsa, jotka jäävät sitten miettimään, että mitä kaikkea tapahtuikaan. Siitä syystä koen, että myös varusmiespalvelusta suorittavilla nuorilla armeijaikäisillä miehillä ja naisilla, ketkä siellä ovat, täytyy olla se turva, että jos jotakin pysyvää haittaa tai jopa kuolemantapausta sattuu, niin turva on silloin taattu.

Arvoisa puhemies! Me puhumme todellakin rahasta. Elikkä vahinkotapahtuman aiheuttamasta vammasta ja sairaudesta johtuvasta pysyvästä yleisestä haitasta maksettaisiin lisäkorvaus, ja haitan suuruus määritellään työtapaturma- ja ammattitautilaissa. Kuolemantapauksen johdosta maksettaisiin myös lisäkorvaus vahingoittuneen edunsaajalle, jos vahingoittunut on kuollut tämän lain nojalla korvatun vamman tai sairauden seurauksena kolmen vuoden kuluessa vahinkotapahtumasta, ja lisäksi myös jokaiselle edunjättäjän alle 18-vuotiaalle lapselle maksetaan lisäkorvaus tarvittaessa.

Elikkä näen, että tämä lakialoite on äärettömän tärkeä. Kiitän kaikkia teitä, 118 kansanedustajaa on tämän allekirjoittanut, elikkä aloite on saanut ymmärrystä osakseen. Minulta on kysytty, kuinka paljon näitä tällaisia vahinkotapahtumia sitten tulee ja kuinka kalliiksi tämä aloite yhteiskunnalle mahdollisesti tulisi. Tietenkään me emme toivo, että yhtä ainuttakaan tapaturmaa, yhtä ainuttakaan kuolemantapausta siellä varusmiespalvelusta suorittaessa tapahtuisi, mutta on ikävä tosiasia, että vahinkoja tapahtuu ja on erilaisia tilanteita, joita tulee vastaan, myös läheltä piti -tilanteita. Toivotaan, että yhtään ei tapahdu, mutta jos tapahtuu, niin silloin pitää olla niin vahva ja voimakas turva, rahallinen turva ja tuki siellä takana, että ketään ei jätetä niiden tapahtumien jälkeen yksin. Ja kun on nuori ihminen, elämä edessä, niin kyllä silloin täytyy korvata, jos jotain tällaista vakavaa tapahtuu.

Kiitos kaikille aloitteen allekirjoittajille. Tämä lähtee sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, ja toivon, että ministeriö antaa tästä sitten meille jonkunlaisen lausunnon ja pääsemme viemään kenties tätä eteenpäin. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2017 vp

19.20 **Mika Kari sd:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Juvonen on kiinnittänyt huomiota tärkeään asiaan. Kriisinhallintatehtävissä olevien henkilöiden palvelussairauden ja sotilastapaturman korvausjärjestelmää tässä jokunen aika sitten muutettiin, mihin edustaja Juvonen omassa puheenvuorossaan viittasi. Siinä yhteydessä myös puolustusvaliokunnassa tunnistettiin tilanne, että korvauksien piiriin jää tilanteita, kuten tämä mainittu tilanne, joka vaatii jatkossa korjaamista.

Kyse on, niin kuin tuossa aikaisemminkin todettiin, rahasta, mutta yhdyin kyllä edellisen puhujan näkemykseen siitä, että rahaa tärkeämpää on tässä asiassa huomioida myös varusmiesten ja eri tavalla palvelusvelvollisuutta suorittavien henkilöiden korvaukset siinä tapauksessa, jos palveluksen aikana henkilölle sattuu joku tapaturma tai pahimmassa tapauksessa jopa hengen menetys.

Tältä osin kyllä tuen lämpimästi edustaja Juvosen lakialoitetta ja olen siellä myös yksi allekirjoittaja. Toivon, että tämä lakialoite saa sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa asianmukaisen käsittelyn. Niin kuin jo sanoin ja haluan myös sen aikakirjoihin jättää, tämä ongelma on tunnistettu. Nyt tätä ongelmaa pitää lähteä korjaamaan.

19.21 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Kiitän ryhmätoveriani, edustaja Juvosta, hyvästä asian esittelystä ja esitän täten samalla kannatukseni hänen tekemälleen hyvälle lakialoitteelle, jonka olen myös itse allekirjoittanut ja samoin yli sata muutakin kansanedustajaa. Varsinkin kun allekirjoittaneita on näin paljon ja esitys on näin hyvä, toivon tälle lakialoitteelle todellakin hyvää menestystä valiokunnassa.

Yleiseen asevelvollisuuteen perustuva maanpuolustus on tunnetusti Suomen turvallisuuden kivijalka, ja sen merkitystä tulee jatkossa korostaa myös täällä eduskunnassa ja tietysti yhteiskunnallisessa keskustelussa yleisemminkin. Valitettavasti maanpuolustustahto on heikentynyt viime vuosina ainakin tehtyjen kyselytutkimusten perusteella, eikä läheskään niin suuri osuus ikäluokasta kuin vielä 90-luvulla, kun itse kävin armeijan, suorita asevelvollisuutta. Näin ollen lainsäätäjän on tehtävä kaikki voitavansa, jotta asevelvollisuuden suorittaminen säilyy myös nykyisten ja tulevien sukupolvien näkökulmasta suorittamisen arvoisena kansalaisvelvollisuutena.

Arvoisa puhemies! Edustaja Juvosen lakialoite toisi siis toteutuessaan muun muassa lakisääteistä varusmiespalvelusta tai kertausharjoitusta suorittavat henkilöt samanlaisten pysyvistä haitasta ja kuolemantapauksesta maksettavien korvausten piiriin kuin missä kriisinhallintatehtävissä työskentelevät henkilöt jo nykyisellään ovat. Siinäkin mielessä tämä lakimuutos olisi erittäin oikeudenmukainen, sillä esimerkiksi pysyvään haittaan ja kuolemantapauksiin johtavia tapaturmia sattuu muun muassa varusmiespalveluksessa valitettavan usein, kuten edustaja Juvonen toi edellä esille. Kun nämä tapaturmat asetettaisiin korvausten piiriin, antaisi eduskunta selvän signaalin maanpuolustuksen [Puhemies koputtaa] merkityksestä ja arvostuksesta.

19.24 **Antti Kurvinen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Suomen puolustus ja alueellinen koskemattomuus rakentuvat yleiselle asevelvollisuudelle ja yleiselle maanpuolustusvelvollisuudelle. On erittäin tärkeä asia, että nykynuoret ja myös meidän lapsemme ja lapsenlapsemme ovat motivoituneita ja kiinnostuneita kantamaan kortensa kekoon tämän velvollisuuden suorittamiseksi. Pidän erittäin tärkeänä asiana sitä, että varusmiespalvelusta suorittavien nuorten naisten ja miesten oikeusturva ja sosiaaliset etuudet ovat niin viimeisen päälle hyvällä tasolla kuin pitää olla sellaisilla nuorilla, jotka tekevät sitä työtä, että Suomi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2017 vp

pysyisi turvallisena ja vapaana maana tulevaisuudessakin, niin kuin se on 100 vuotta tähänkin asti pysynyt.

Haluan kiittää kollegaa, edustaja Arja Juvosta, erittäin hyvästä, hyvin laaditusta, taitavasta ja vakavaan asiaan kohdistuvasta erittäin tärkeästä lakialoitteesta. Olen itsekin yksi noista allekirjoittajista ja toivon, että tämä lakialoite saa erittäin perusteellisen ja huolellisen käsittelyn eduskunnassa ja valiokuntatyössä. Olisi hieno asia, jos tämä jopa johtaisi konkreettisiin lakimuutoksiin.

Haluan tässä kohtaa, arvoisa puhemies, ottaa esille sen asian, mitä olen ennenkin täällä salissa ottanut esille, että kun nyt tullaan ilmeisesti tämän vaalikauden lopulla tekemään uudelleenarviointi tuolle meidän kansalaisaloitejärjestelmälle, mikä tuotiin uutena elementtinä meidän perustuslakiin tässä ihan muutama vuosi sitten, niin siinä samalla myös mietittäisiin sitä epäsuhtaa, mikä tällä hetkellä on hyvin hutaisten laadittujen kansalaisaloitteiden hyvin perusteellisen käsittelyn ja sitten erittäin laadukkaitten lakialoitteiden valitettavasti joskus varsin pintapuolisen käsittelyn välillä. Tämä lakialoite edustaa sitä laadukasta ja vakavaa, hyvää parlamenttityötä. Toivottavasti se etenee.

19.26 Arja Juvonen ejuv: Arvoisa herra puhemies! Lämmin kiitos teille kaikille, täällä tänään todistetaan sitä, että ei se määrä vaan se laatu. Kiitos teille todella hienoista ja arvokkaista puheenvuoroista, ne tuntuvat hyvälle. Kun olet tehnyt työn ja kerännyt siihen sen 118 allekirjoitusta, niin se saa osakseen myös hyviä puheenvuoroja ja kannatusta, kiitos siitä.

Todellakin puolustusvaliokunnan kanssa sillä tavalla on tehty yhteistyötä, että olette otaneet kantaa tähän asiaan ja tässä minun lakialoitteessani on suora lainaus, ja sen olen toki myös merkinnyt tänne, että se on puolustusvaliokunnan lausunnosta silloiseen kriisinhallinnassa toimivien lakiesitykseen, joka todellakin käsiteltiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa ja tiedostettiin ihan yhteen ääneen, että epäkohtia vielä jää. Ainahan on joku ryhmä, joka sitten huomataan ja todetaan, että nyt laitetaan heidän asiansa kuntoon. Olisi todella tärkeää, että asevelvollisuutta suorittavat niin miehet kuin naisetkin voivat turvallisilla mielin siellä sitten suorittaa palvelusta ja tietävät, että jos jotakin tapahtuu, niin siinä on sitten turva.

Todella paljon keskustellaan asevelvollisuudesta, muun muassa siitä, tulisiko sen olla myös naisille pakollista. Kun lukee lehtien mielipidesivuja, niin siellä hyvinkin otetaan kantaa ja puhutaan, että kyllä näin varmasti pitäisi olla, mutta aina on hyvä myös sitten selvittää nämä kaikki taustat, että todellakin se vakuutusturva ja sosiaalietuudet, jos pahaa tapahtuu, sen osuessa kohdalle ovat sitten kunnossa ja lainsäädäntö on ajan tasalla. Sitä vartenhan me olemme täällä, että silloin kun me huomaamme, että joku lainsäädäntö ei ole kohdallaan, me teemme aloitteita, me teemme kaikkemme myös oppositiosta, jossa nyt itsekin sitten olen ja vaikutan.

Mutta aloite on hyvä, ja sillä on paljon allekirjoittajia. Toivotaan parasta, että tämä asia nähtäisiin.

Asevelvollisena vammautuneiden tuki ry on muuten tavannut minut ja on kovasti tämän lakialoitteen takana. Olen kuullut heiltä paljon tarinoita, mitä siellä tapahtuu. — Kiitos.

19.28 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Yhdyn tässä edustaja Kurvisen ajatukseen siitä, että lakialoitteet eivät aina saa ihan arvoistansa kohtelua täällä parlamentissa. Mutta tämän lakialoitteen kohdalla toivon, että aloite saa arvoisensa kohtelun.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2017 vp

Tämä on tosiaan ollut myös puolustusvaliokunnassa keskustelussa jo aiemmin, ja on hyvä, että edustaja on tästä tehnyt oman lakialoitteen. Ennen kaikkea hyvää on se, että asia jää myös — toivottavasti nyt tässä tapauksessa — hallituksen hyvään harkintaan, saataisiinko tämä asia korjattua jo tämän kauden aikana. Viimeistään seuraavalle eduskunnalle tässä varmasti tehtävää jää.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan.